

Vanhan Vääksyn Kehittämisyhdistys ry
Vääksyntie 12
17200 Vääksy
vvkposti@gmail.com

24.6.2015

Asikkalan kunta/kaavoitus
PL 6
17201 Vääksy

**Muistutus kaavaehdotukseen:
KORTTELIN 53 ASEMAKAAVAN MUUTOS**

Asikkalan kunnassa on vireillä yhden korttelin kaavamuutos, jossa tehtävillä valinnoilla on tonttirajoja huomattavasti laajempia vaikutuksia kulttuuriympäristölle ja Vääksyn kanavan seudun kehittämisen edellytyksille. Kaavoitusprosessin missään vaiheessa ei kuitenkaan ole käyty vastavuoroista julkista keskustelua kaavan tavoitteista, tutkittu vaihtoehtoisia ratkaisuja tai arvioitu kaavan vaikutuksia laaja-alaisemmin asukkaisiin tai kunnan kehitykseen. Valitettavasti myöskään kaavaluonnoksesta saaduista lukuisista asiantuntevista lausunnoista ja mielipiteistä huolimatta kaavaehdotus ei ole jalostunut luonnosvaiheelta juuri mitenkään.

Kaavan perimmäisenä tavoitteena näyttää olevan yksittäisen kerrostalotontin rakennusoikeuden maksimointi ja kaavamääräysten minimointi. Kaavaehdotus ei tee oikeutta Vääksyn kanavan seudun valtakunnallisesti arvokkaalle rakennetulle kulttuuriympäristölle eikä sen toimijoille, joiden ansiosta Vääksyä kohtaan on herännyt aivan uudenlaista kiinnostusta ostos-, matkailu- ja asuinkohteena.

Kanavan seudun täydennysrakentamisen tulee pohjautua kulttuuriympäristöä kunnioittavaan kokonaissuunnitelmaan

Asikkalassa on vireillä Vääksyn maankäytön kokonaissuunnitelma. Korttelin 53 kaava tulisi keskeisen sijaintinsa vuoksi ehdottomasti sisällyttää tähän kokonaissuunnitteluun.

Vanhan Vääksyn kehittämissyhdystys ei vastusta Kanavatien täydennysrakentamista, mutta peräänkuuluttaa Asikkalan kunnalta huolellista harkintaa ja arviointia siitä, millainen rakentaminen tukee parhaiten kunnan kokonaisuutta. Yhdistystä huolestuttaa paitsi kaavoitettavalla tontilla olevan suojellun rakennuksen kohtalo, myös alueen kaavoitustapa yleisesti ottaen. Nyt kaavoitetaan yksittäinen tontti kerrallaan katsomatta alueen kokonaiskuvaa ja jättäen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot huomioimatta.

Vanhan kansakoulun suojelumääräystä tulee täsmentää

Vuonna 1925 rakennettu vanha kansakoulu on arvokasta ja harvinaista rakennusperintöä, jonka säilymisen edellytykset tulee kaikin – myös kaavoituksen - keinoin turvata. Rakennuksella on maakunta- ja yleiskaavatasoilta seuraava suojelumerkintä sr-2, joka yksistään ei riitä. Kansakoulun sr-merkinnän määräyksestä tulee käydä ilmi, että rakennusta ei pureta ja että korjaus- ja muutostyöt tulee tehdä rakennuksen ominaispiirteitä kunnioittaen. Vanhan kansakoulun tontille (tonttinro 5) ei tule osoittaa lisärakennusoikeutta, jotta ympäristö säilyy vanhaa rakennusta kunnioittavana. Nyt kaavailtu lisärakennusoikeus ei edes näy ehdotukseen lisätyissä massoittelevuissa.

Kanavatiehen rajautuville tonteille korkeintaan 3-kerroksista rakentamista

Kaavan tavoitteena on tiivis ja eheä rakentaminen vanhan ja uuden keskustan välille. 2-3-kerroksinen rakentaminen muodostaisi alueelle yhtenäisen ilmeen, vaikka eri aikakausina rakennettujen talojen julkisivut poikkeavatkin toisistaan ulkonäöllisesti. 5-kerroksinen kerrostalo huomattavasti matalampien rakennusten välissä ei voi kuitenkaan eheyttää Vääksyn ydinaluetta, vaan muodostaa poikkeaman kyläkuvaan. Kaavaehdotuksessa pitäisi ehdottomasti olla havainnekuvat, jotta päättäjille annettaisiin tosiasialliset mahdollisuudet arvioida kaavan maisemakuvallisia

vaikutuksia. Ehdotukseen lisätyissä massoitteelukuvissa uudisrakennuksen soveltuvuus miljööseen materiaaleiltaan, värikyseiltään, massaltaan, sijainniltaan ja korkeudeltaan jää arvoitukseksi. Päätäjien kannalta olisi eduksi esittää vaihtoehtoisiaakin ratkaisuja.

Päijät-Hämeen maakuntamuseo ja Ely-keskus olivat omissa lausunnoissaan ehdottaneet maksimiräystäskorkeuden linjaamista suhteessa vanhaan kansakouluun, mitä myös Vanhan Vääksyn Kehittämisyhdistys pitää hyvänä käytänteenä. Kaavoittajan vastineessa räystäskorkeutta ei haluta lisätä kaavamääräyksiin, koska sitä ei ole osoitettu muissakaan kerrostalokaavoissa. Aikaisempina vuosikymmeninä tehtyjä virheitä ei ole syytä kuitenkaan enää toistaa ja käytäntöä on muutettava viimeistään nyt.

Asemakaavassa tulee määrätä uudisrakennusten ulkonäöstä ja mittakaavasta julkisivumääräyksiin

Asemakaavalle ei ole asetettu lainkaan laadullisia tavoitteita, mikä ei ole hyväksyttävää. Se on ainut tapa, jolla päätäjät voivat vaikuttaa siihen, millaista elinympäristöä Vääksyyn rakennetaan.

Vaikka kaavan tavoitteena olisi tehokas rakentaminen, se ei estä julkisivumääräyksiä lisäämistä kaavaan ja parempaa kulttuuriympäristöarvojen huomiointia. Tähän velvoittaa myös se, että maakuntakaavassa ja osayleiskaavassa alue on kyläkuvasestisesti arvokasta aluetta, joka liittyy valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön. Kaavamääräykset eivät rajoita rakentamisen mahdollisuuksia, vaan varmistavat kyläkuvaan ja rakennusperintöön sopivan rakentamisen. On yleisesti nähtävissä, että ilman kaavamääräyksiä rakennuslupavaiheessa ei puututa julkisivujen ulkonäköön.

Kaavaehdotuksen vaikutukset tulee arvioida tonttirajoja laajemmin

Vääksystä ei tule tehdä betonielementtitalojen harmaannuttamaa tusinataajamaa, vaikka tällainen suunnittelu ja rakentaminen olisikin vaivattominta ja edullisinta. Asikkalassa voitaisiin rohkeasti kaavoittaa ja rakentaa ihmisille viihtyisää ympäristöä, hyödyntäen ja tukien säilynyttä kanavamiljöötä. Se kiinnostaa ja houkuttaa sekä asukkaita, yrityksiä että matkailijoita, mikä on kaikkien kuntalaisten etu. Kunnan omissakin strategioissa peräänkuulutetaan ennakkoluulottomia, uusia luovia ratkaisuja.

Kanavatien varresta tulisi kehittää puistomainen ja viihtyisä matalahkojen rakennusten reunustama reitti, onhan kyseessä myös jalankulkijoiden pääväylä vanhan ja uuden keskustan välillä. Kanavatien uudisrakennuksia kaavoitettaessa tulisi arvioida, millainen miljöö houkuttelee ihmisiä liikkumaan ja näin pitämään huolta itsestään. Rakennusten korkeutta, ulkonäköä, viheralueita ja jalkakäytäviä tulee arvioida myös tästä näkökulmasta.

Vääksyn kanavamiljöö ympäristöineen on kiistatta erittäin tärkeä paitsi matkailun ja yrittäjien kannalta myös koko kunnan mainetekijänä. Asuin ympäristön viihtyisyys on yksi niistä harvoista vetovoimatekijöistä, joilla Asikkalan kaltainen pikkukunta kilpailee jatkuvasti uusista asukkaista. Tarvitaan avointa tavoitekeskustelua ja asukkaiden, yrittäjien, vapaa-ajanasukkaiden ja muiden osallisten laajaa kuulemistä siitä, miten aluetta halutaan jatkossa kehittää.

Vanhan Vääksyn Kehittämisyhdistyksen mielestä korttelin 53 kaavoitus tulee palauttaa uudelleen valmisteluun ja sitä tulee edeltää alueen kytkeminen Vääksyn maankäytön kokonaissuunnitelman laatimiseen. Sen yhteydessä puolestaan tulee avoimesti ja laajasti käydä tavoitekeskustelua, kuulla osallisia aidosti ja havainnollistaen käsitellä erilaisia vaihtoehtoja mm. yleisötilaisuuksissa.